

Looduslähedane õuesõpe – keskkonnapedagoogika

Keskkonnapedagoogika

Keskkonnapedagoogika on meetod, millega soovitakse muuta inimese ökoloogiline võõrdumine ning asendada see sügava loodusidentiteediga ja arendada välja ökoloogiliselt tasakaalustatud kultuur.

Õuesõpe

Õuesõpe täiendab traditsioonilist pedagoogikat, kus õppetöö toimub tavaliselt nelja seina vahel. Õuesõppe lähtealuseks on avastusõpe.

Loodus on õpikeskkond, mis pakub võimalusi ja loob terviku. Õues õppimine tagab liikumist võimaldava õpikeskkonna, kus keha paneb tööle mõtte. Loodus pakub teadmisi, tundeid ja vaimustust.

Õuesõppe didaktika

Õuesõpe on sild teooria ja praktika vahel. Õuesõppest saab oluline tööriist näitlikustamiseks õppekava sisu, kui:

- õuekeskkonda nähakse õpikeskkonnana, mis on terviklik ja turvaline;
- aluseks võetakse avastusõppe elemendid ning kogemusekeskne õpe;
- töötatakse teemade kaupa ja erinevaid valdkondi lõimides;
- välikeskkonda nähakse täienduse ja alternatiivina ruumile.

Looduses käimisele tuleb alus rajada eelkoolieas.

Miks õuesõpe?

Üheks ajendiks, miks õuesõppesse peaks suhtuma tõsiselt, on uurimus, mis vaatles inimese suhet tema füüsilise ümbrusega. Meie uued teadmised positiivsetest mõjudest, mis kaasnevad õuesõppe ja looduskontaktiga, peaksid leidma rakendust praktilises tegevuses. Nendeks mõjudeks on laste tervis, motoorse arengu, mängulise tegevuse ja keskendumisvõime paranemine. Teised aspektid, mis õuesõppe poolt räägivad, on seotud teistsuguste nõuete ja normidega välitingimustes toimuva õppetöö puhul. Need arendavad koostööd ning seeläbi laste sotsiaalset hakkamasaamist. Välitingimustes töötamine pakub väljakutseid. Veel üheks õuesõppe eeliseks on kõikide meelte mobiliseerimine. Tänapäeva inimene on kaotanud ühe osa meelelisest kogemusest, mida kandis suuline pärimus. Muinasjuttude ja muistendite vormis folkloorne pärand moodustab jätkuvalt olulise osa meie haridustraditsioonist. Õuesõppe puhul on oluline seda traditsiooni elus hoida ja edasi kanda. Inimese kohtumine loodusega sisaldab nii loomulikku kui üleloomulikku. Välitingimused loovad võimaluse kohtuda ettenägematu/planeerimatu ja struktureerimatuga. Seejuures tekib võimalus olukorrakeskseks ja paindlikuks õppetööks. Oma meelte kaudu õpime ümbruse kohta väljaspool osasid ja tervikuid. Õpime selle kaudu, mida vahetult kogeme!

Õuesõppe juured

Idee ajalooline sõlmpunkt tuleb Aristoteleselt, kes lähtus inimese meeltest ja kogemustest. Autentse õppimise ideetraditsioone arendas edasi J.A.Komensky, kes eelistas õpingute korraldamiseks ehtsat keskkonda. Tema jaoks kujunes aiast konkreetse õppimise sünonüüm. Veel üks mõjukas tegelane õuesõppe arengus on J.-J.Rousseau, kes rõhutas lapse ja tegelikkuse kokkupuudete olulisust kasvamise jooksul. J.H.Pestalozzi nägi oma õppimisteoorias meelte määravat rolli kui kogu teadmiste omandamise ja õppimise alust. F.Fröbel arendas edasi Pestalozzi meetodeid. E.Key võitles alternatiivse pedagoogika eest, kus väliuuringud kokkupuutes tegeliku eluga on õppimise ja teadmiste lähtekohaks. M.Montessori pooldas samuti kogu ümbruse kasutamist õppevahendina, kus keskkond tervenisti pakub võimalusi tegutsemiseks ja mõtlemiseks. Pierce ja James on pragmaatilise pedagoogika loomisel olnud kesksed tegijad – see koolkond on õuesõppe pedagoogika lähtekohaks. Nenditakse, et kogemus on muljete kombinatsioon, kus ümbrus ja meeleorganid vastastikku üksteist mõjutavad. J.Dewey on progressiivse pedagoogika keskne kuju – tema järgi on praktilised oskused sama olulised kui teoreetilised teadmised. Õuesõppe puhul lähtutaksegi sellest, et teadmised omandatakse õuekeskkonnas praktilise tegevuse käigus.